

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет енергетики і комп'ютерних технологій
Кафедра електротехніки і електромеханіки імені професора В.В. Овчарова

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ, ЧАСТИНА 3»
(<http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=280>)

Викладач

Кількість кредитів   **3**

Загальна кількість годин   **90**

Загальний опис дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна "Теоретичні основи електротехніки, частина 3" спрямована на отримання інформації щодо електромагнітних процесів в електричних і магнітних колах постійного і змінного струмів, в електрообладнанні, яке працює на постійному і змінному струмі та перехідних процесах, що відбуваються в них.

Дисципліна зорієнтована на вивчення електромагнітних процесів у нелінійних колах постійного струму, нелінійних колах змінного струму, під час перехідних процесів в лінійних колах, необхідних для аналізу роботи електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного обладнання, відповідних комплексів і систем.

Метою вивчення дисципліни є навчити студентів методам розрахунку у нелінійних колах, відповідних перетворень енергії, в засвоєнні основних понять та законів, пов'язаних з практичним використанням електричних та магнітних явищ при перехідних процесах в лінійних електричних колах, оволодінні методами аналізу і основами розрахунку перехідних процесів в електричних колах постійного та змінного струмів та умінню використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.

Завдання дисципліни полягає у засвоєнні сутності фізичних явищ та фізичних процесів, які відбуваються в нелінійних електричних і магнітних колах постійного і змінного струмів, основних законів нелінійних магнітних кіл, математичного запису законів електротехніки та одиниць вимірювання електричних і магнітних величин; методам аналізу електричних і магнітних кіл та перехідних процесів в лінійних колах.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які студент набуде в результаті вивчення дисципліни

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка"	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК8. Здатність працювати автономно.</p>	<p>ФК2. Здатність вирішувати практичні задачі із залученням методів математики, фізики та електротехніки.</p> <p>ФК3. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних систем та мереж, електричної частини станцій і підстанцій та техніки високих напруг.</p> <p>ФК4. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами метрології, електричних вимірювань, роботою пристроїв автоматичного керування, релейного захисту та автоматики.</p> <p>ФК5. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних машин, апаратів та автоматизованого електроприводу.</p> <p>ФК6. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами виробництва, передачі та розподілення електричної енергії.</p> <p>ФК7. Здатність розробляти проекти електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування із дотриманням вимог законодавства, стандартів і технічного завдання.</p> <p>ФК9. Усвідомлення необхідності підвищення ефективності електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування.</p> <p>ФК11. Здатність оперативно вживати ефективні заходи в умовах надзвичайних (аварійних) ситуацій в електроенергетичних та електромеханічних системах.</p>	<p>РН2. Знати і розуміти теоретичні основи метрології та електричних вимірювань, принципи роботи пристроїв автоматичного керування, релейного захисту та автоматики, мати навички здійснення відповідних вимірювань і використання зазначених пристроїв для вирішення професійних завдань</p> <p>РН3. Знати принципи роботи електричних машин, апаратів та автоматизованих електроприводів та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.</p> <p>РН5. Знати основи теорії електромагнітного поля, методи розрахунку електричних кіл та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.</p> <p>РН7. Здійснювати аналіз процесів в електроенергетичному, електротехнічному та електромеханічному обладнанні, відповідних комплексах і системах.</p> <p>РН8. Обирати і застосовувати придатні методи для аналізу і синтезу електромеханічних та електроенергетичних систем із заданими показниками.</p> <p>РН11. Вільно спілкуватися з професійних проблем державною та іноземною мовами усно і письмово, обговорювати результати професійної діяльності з фахівцями та нефхівцями, аргументувати свою позицію з дискусійних питань.</p> <p>РН17. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі з проектування і технічного обслуговування електромеханічних систем, електроустаткування електричних станцій, підстанцій, систем та мереж.</p> <p>РН19. Застосовувати придатні емпіричні і теоретичні методи для зменшення втрат електричної енергії при її виробництві, транспортуванні, розподіленні та використанні.</p>

Орієнтовний перелік тем лекцій

1. Нелінійні кола постійного струму (класифікація нелінійних елементів; розрахунок кіл з послідовним і з паралельним з'єднанням нелінійних елементів).

2. Магнітні кола при постійних магнітних потоках.

3. Нелінійні кола змінного струму

4. Перехідні процеси в лінійних колах (причини виникнення; закони комутації; класичний метод розрахунку при підключенні котушки до джерела постійної ЕРС або короткому замиканні; заряд та розряд конденсатора через резистор).

5. Перехідні процеси лінійних колах (перехідний процес у колі з послідовно з'єднаними котушкою й конденсатором; розряд конденсатора на котушку; включення котушки при синусоїдальній напрузі; включення реального конденсатора при синусоїдальній напрузі; розрахунок перехідних процесів у розгалужених колах).

Орієнтовний перелік тем лабораторних занять

1. Дослідження динамічного і статичного опору елементів нелінійних кіл постійного струму.

2. Дослідження нелінійних кіл постійного струму.

3. Дослідження магнітних кіл при постійних магнітних потоках.

4. Дослідження втрат активної потужності котушки з феромагнітним осердям.

5. Дослідження реальної котушки з феромагнітним осердям.

6. Дослідження перехідних процесів в котушці у колах з постійною ЕРС.

7. Дослідження перехідних процесів в лінійних колах з джерелом постійної ЕРС при заряді і розряді конденсатора.

8. Дослідження перехідних процесів в лінійних колах при послідовному з'єднанні котушки з конденсатором.

9. Дослідження перехідних процесів в нерозгалуженому колі з котушкою при підключенні її до джерела синусоїдної напруги.

10. Дослідження перехідних процесів в нерозгалуженому колі з конденсатором і резистором при підключенні їх до джерела синусоїдної ЕРС.

Політика курсу

Політика навчальної дисципліни «Електротехніка та електроніка» ґрунтується на засадах академічної доброчесності ТДАТУ імені Дмитра Моторного і полягає у наступному:

✓ Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університеті.

✓ Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проєкті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в on-line формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням

системи Moodle або за посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.

✓ Списування під час виконання контрольних заходів, екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів, комунікаційних засобів тощо.

✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

1. Попова І. О., Курашкін С. Ф., Вовк О. Ю., Попрядухін В. С. Теоретичні основи електротехніки» частина 3. Навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2020. 221 с.

2. Маляр В.С. Теоретичні основи електротехніки: підручник Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

3. Теорія електричних і магнітних кіл : Підручник / С. В. Панченко, О. М. Ананьєва, М. М. Бабаєв та ін. - 2-ге вид., випр. та допов. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 246 с.

4. Бойко В. С. Теоретичні основи електротехніки : підручник у 3-х т. / В. С. Бойко, В. В. Бойко, Ю. Ф. Видолоб та ін. // За заг. ред. І. М. Чиженка, В. С. Бойка. К.: НТУУ «КПІ», 3 2008. Т.2: Перехідні процеси у лінійних електричних колах із зосередженими параметрами. Нелінійні та магнітні кола. 224 с.

Гарант освітньої програми